

8. EMBALLAGE

I vores branche bruger vi emballage når vi får leveret varer både transportemballage og varens egen emballage. Måske sender vi også emballage ud af huset, hvis vi leverer take-away til vores gæster. I kataloget skelner vi derfor mellem indkommende og udgående emballage.

Al den emballage vi får ind, kræver tid til udpakning og sortering og plads til opbevaring. Det er ressourcer, som med fordel kan bruges andre steder.

Hvis vi derudover sender engangsemballage ud af huset i form af to-go kopper, pizzaæsker, burgerbokse etc., bidrager vi også til et stort forbrug af ressourcer i form af pap og plast og større affaldsmængder der skal håndteres.

VIDSTE DU

..der er forskel på genbrug og genanvendelse. Der hersker en del forvirring om begreberne genbrug og genanvendelse, og når vi taler om emballage er det væsentligt at kende forskellen.

Genbrugelig emballage:

Er emballage, som kan rengøres og bruges igen, som den er. Fx flasker der vaskes og fyldes på ny, børnenes madkasse eller træ- og plastkasser, der bruges igen og igen.

Genanvendelig emballage:

Er emballage, som ved korrekt affaldssortering kan genanvendes til nye produkter. Fx plastflasker og dåser, der smeltes om og laves til nye produkter, eller papkasser der bliver genanvendt til nye pap og papirprodukter.

Når skraldevognen kører rundt med slogans om at "genbrug er guld", eller når vi som borgere kører en tur på "Genbrugspladsen", så bidrager det blot til forvirringen. Skraldet bliver ikke genbrugt men genanvendt, og det burde have heddet "Genanvendelsespladsen" fremfor genbrugspladsen, da det er de færreste ting her, der bliver direkte genbrugt.

Udvidet producentansvar for emballage – forureneren betaler

Fra 1. januar 2025 gælder det udvidede producentansvar på al emballage i Danmark. Det betyder, at virksomheder, der bruger emballage til at fylde egne produkter i, selv skal organisere og betale for indsamling og genanvendelse af deres affald. For fx take-away emballager gælder der lidt anderledes regler, hvor det er leverandøren af emballagerne, som er omfattet med mindre en restauratør gør take-away emballagerne til sine egne ved at putte eget logo på eller ændrer på emballagens fysiske udformning.

Alle virksomheder, der pakker deres produkter i emballager eller som importerer emballerede produkter eller bringer dem på det danske marked, bliver omfattet. Det er således ikke emballagefabrikanten, der bliver ansvarlig, men os der påfylder og benytter emballagen. Konsekvensen af det udvidet producentansvar er, at I som virksomhed skal foranstalte og betale for indsamling og genanvendelse af jeres emballager, når disse bliver til affald.

Formålet er at skabe incitament til øget genbrug og genanvendelse, og at brugere af emballage i højere grad tænker miljøpåvirkningen ind i selve designfasen. Princippet er, at forureneren betaler, så jo mindre miljøpåvirkning, jo mindre skal I betale og jo større miljøpåvirkning – jo dyrere bliver det for jer, når det udvidede producentsansvar træder i kraft. Du kan læse mere om og tjekke om din virksomhed er omfattet producentansvaret på Dansk Producentansvarssystems (DPA) hjemmeside [Emballage - Dansk Producentansvar](#) og evt. derefter foretage den lovpligtige indmeldelses. Er du omfattet skal du også sikre indmeldelse i en kollektiv ordning, hvor registrerer mængder og betaler for indsamling og affaldshåndtering af emballageaffaldet. Du kan læse mere om dette på den kollektive ordning VANA's hjemmeside [Producentansvar | Vana](#)

Affaldshierarkiet – genbrug før genanvendelse

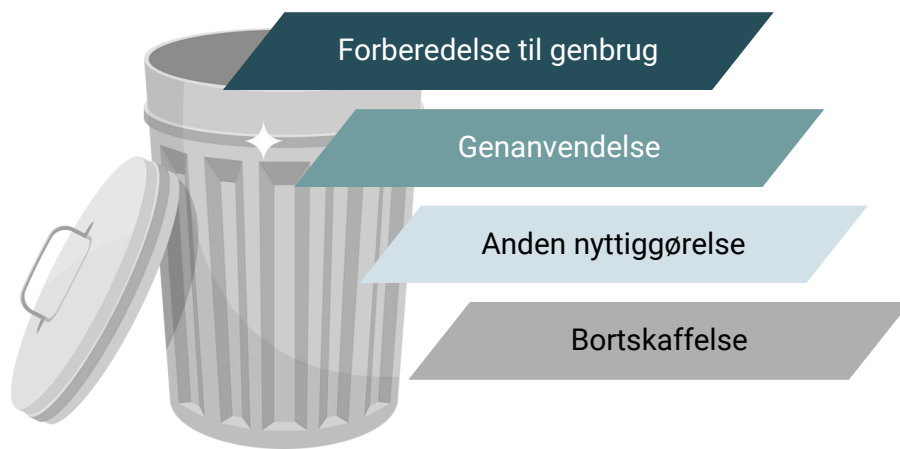
Der sås somme tider tvivl om, hvad der egentlig er det mest bæredygtige valg, når det gælder emballage, og om hvorvidt det overhovedet kan betale sig at vaske emballagen for at genbruge den, da sådanne processer ligeledes kræver energi og ressourcer.

Dette spørgsmål har bl.a. FN's miljøprogram undersøgt ved hjælp af såkaldte livscyklus-analyser, og her er konklusionen klar. De genbrugelige emballager har ofte et større miljøaftryk når de produceres, da de laves i mere holdbare materialer, der skal kunne tåle rengøring og håndtering.

Men genbrugsemballagen bliver samlet set mere miljøvenlig end engangsemballagen allerede efter få ganges cirkulation. [Jf. Oceana](#).

Man skal være opmærksom på, at en miljøgevinsten også afhænger af affaldssystemets effektivitet og infrastruktur, og at udviklingen går i retningen af at affaldssystemer skal understøtte øget genanvendelse og genbrug, dermed skabe større miljøgevinster.

Det stemmer godt overens med affaldshierarkiet, der netop viser, hvordan man som udgangspunkt opnår det bedste miljømæssige resultat, når man skal håndtere og behandle affald:

Først og fremmest skal man naturligvis overveje, om man helt kan undvære at skabe affaldet. Ift. emballage handler det således om at finde ud af, om noget af emballagen er overflødig eller kan reduceres, og hvis muligt at gå i dialog med leverandøren om dette. Hvis emballagen er strengt nødvendig, så undersøg om det er muligt at genbruge den.

Den næstbedste løsning er, at du sikrer dig at emballagen kan genanvendes. Det kræver imidlertid to ting. For det første skal emballagen være lavet af et materiale som kan genanvendes, og for det andet skal ansatte, og i mange tilfælde også gæsterne, sortere affaldet.

Anden nyttiggørelse er det næst-dårligste trin i affaldshierarkiet. Det er fx det der sker, når emballagen ryger til forbrænding sammen med andet restaffald. Det kaldes "anden nyttiggørelse", fordi der laves varme ud af denne forbrænding. Men fra et miljø- og klimamæssigt perspektiv er det en dårlig løsning. Emballagen kan fx ryge til forbrænding, hvis den er lavet af sammensatte materialer, der ikke kan skilles ad til genanvendelse, eller hvis jeres ansatte eller gæster ikke sorterer emballagen og smider det til restaffald.

Bortskaffelse er det laveste trin i affaldshierarkiet og omfatter først og fremmest deponering (losseplads), men også afbrænding uden energiudnyttelse.

Pointen i affaldshierarkiet er at se affaldet som en værdifuld ressource og derfor altid overveje, om det kan genbruges eller genanvendes. Kun hvis det ikke kan lade sig gøre, går man videre til anden nyttiggørelse eller bortskaffelse. [Du kan læse mere om affaldshierarkiet her.](#)

OBS!! Interessen for at bruge genbrugsemballager vokser og der kommer stadig flere løsninger til. Det er typisk det valgte materiale, der beslutter holdbarheden og, hvor mange gange en emballage kan genbruges.

Genanvendelse

Hvis det ikke er muligt at genbruge emballagen direkte som den er, så er den næstbedste løsning, som beskrevet i affaldshierarkiet, at sørge for at emballagen kan genanvendes til nye produkter.

Det kræver dels, at den er lavet af et materiale som kan genanvendes af det affaldssystem som det skal indsamles af, dels at den bliver sorteret korrekt.

Det er en almindelig opfattelse hos gæster, at emballagens bæredygtighed afspejler emballagens udseende, fx om den er pakket ind i brunt papir, om der står der "bio" på emballagen eller om den har mærker, der signalerer, at det er et godt miljøvalg. Men det ikke handler ikke kun om selve emballagen, men også om, hvad gæster gør med den efter endt brug og om de får sorteret den, så den kan genanvendes.

Her har vi som branche et ansvar for at gøre det let for vores gæster at komme af med emballagen på en mere miljøansvarlig måde. Det er naturligvis lettere for nogle restauratører end andre. Sælger man salater tæt på Kongens Have eller pizzaer ved Bellevue, er der stor sandsynlighed for, at kunderne vil smide emballagen i den nærmeste affaldsspand, hvor den vil blive blandet med andre affaldsfraktioner og ende som restaffald.

Dog er Danmarks 98 kommuner i gang med at opstille lovpligtige sorteringsmuligheder på de offentlige arealer og alle husstande skal på sigt sortere affaldet i op til 10 fraktioner netop for at fremme genanvendelse. DRC har udarbejdet en guide til valg af take-away emballage, der netop tager udgangspunkt i, om maden typisk indtages et sted med affaldssortering som fx i private hjem, eller om den oftest indtages på steder uden affaldssortering som fx offentlige parker. Der er således stor forskel i anbefalingen til, hvilken emballagetype, du skal vælge, afhængig af om dine gæster kan sortere deres emballage til genanvendelse eller ej.

Sådan kommer du i gang

- Afklar om du er omfattet Det Udvidede Producentansvar. Hvis du er skal du kortlægge forbruget og registrere det hos DPA dansk producentansvar [Dansk Producentansvar](#) og en kollektiv ordning som VANA <https://www.vana.dk>
- Hav altid affaldshierarkiet i baghovedet, når du tager beslutninger vedr. emballagevalg. Forebyggelse og reducing af affald er førsteprioritet, derefter genbrug og så genanvendelse. Lær evt. de ansatte remsen "Reduce – Reuse – Recycle".
- Lav en plan for hvordan I kan udfase de engangsemballager, I anvender i dag – både de indkommende og eventuelle udgående. Har I fx take-away, så overvej om I har mulighed for at skifte til nogle af de genbrugssystemer, der findes på det danske marked.
- Vedr. indkommende emballager: Se på, hvad jeres varer bliver leveret i og prøv at få overblik over de indkomne emballager. Efterspørg take-back og pantløsninger hos dine leverandører.
- Anskaf service som I selv vasker, særligt hvis kunderne spiser på restauranten eller caféen. Knive, gafler, kopper, tallerkener etc. der genbruges er et bedre miljøvalg og giver ofte også en bedre spiseoplevelse og økonomi.

- Overvej om I kan sætte en pris på jeres engangsemballage, der er synlig for kunden. Det sender et signal om at emballage er en ressource, der ikke er gratis og giver gæsterne incitament for at vælge de genbrugelige alternativer.
- Hvis I ikke kan udskifte engangsemballagen, så sørg for at jeres ansatte og gæster har mulighed for at sortere emballagen, så den i det mindste kan genanvendes. (Du kan se mere om dette i afsnittet om affaldssortering).
- Køber du emballage, så efterspørg emballage, der er designet til genanvendelse. Gå efter emballage, der består af en enkelt type materiale (såkaldt monomateriale) eller som minimum emballage, hvor forskellige materialetyper let kan skilles ad. I [Designguide: Genbrug og genanvendelse af plastemballage](#) kan du læse meget mere om, hvad du skal være opmærksom på, når du køber emballage.
- Undgå bionedbrydelig plastemballage. Den bionedbrydelige plast kan typisk ikke genanvendes sammen med anden genanvendelig plast, og kan ikke anvendes i nye plastprodukter. Det kræver stor opmærksomhed ved sortering, for hvis den bionedbrydelige plast fejlagtigt sorteres som almindeligt plastaffald forringer det den plast der kan genanvendes. Bemærk, at der er forskel på biobaseret plast og bionedbrydelig plast. Biobaseret plast drejer sig udelukkende om, hvad plastikken er lavet af (råstofkilden), hvorimod bionedbrydelig plast handler om, hvorvidt plastikken kan nedbrydes biologisk under kontrollerede forhold. At bruge bioplast som råstof til at lave plastik kan også være problematisk, hvis man henter råmaterialerne fra landbrugsarealer, som kan bruges til fødevarer eller medfører skovrydning. [Her kan du læse mere om forskellen, og om hvorfor bionedbrydelig plast ikke er et godt miljøvalg.](#)
- Bruger du emballage af pap/papir så undgå så vidt muligt emballage, der er lamineret eller vokset eller beklædt med plast. I så fald kan det nemlig ikke genanvendes.
- Vær opmærksom på at emballage af pap/papir kan indeholde fluorerede stoffer. Fluorerede stoffer er en gruppe kemiske stoffer, som er svære at nedbryde i miljøet, og som mistænkes for at være kræftfremkaldende. Det er derfor en god ide at efterspørge "uden tilføjede fluorerede stoffer" eller "without intentionally added fluorinated substances" hos emballageleverandøren.

- Gå efter FSC-mærket pap og papir. Forest Stewardship Council er en garanti for, at træet er fra en skov, hvor der ikke bliver fældet mere træ, end skoven kan nå at reproducere. Samtidigt er FSC en garanti for, at skovdriften tager et vist hensyn til skovens biologiske mangfoldighed i forhold til almindelig skovdrift, og at de mennesker, der arbejder i skoven, er sikret uddannelse, sikkerhedsudstyr og en rimelig løn. [Læs mere om FSC-mærket her](#). FSC-mærket indgår i DRC's Mærkekatalog, som du kan [hente her](#).
- Undersøg hvilken affaldsfraktion (plast, pap, andet) din emballage skal sorteres i, og hjælp dine kunder med at sortere fx via kommunikation, når de henter deres mad.